

20090280544

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕКОНОМИЈА

Врз основа на член 13 од Законот за метрологија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 55/2002 и 84 /2007), министерот за економија донесе

ПРАВИЛНИК ЗА УСЛОВИТЕ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ, ЧУВАЊЕ И ОДРЖУВАЊЕ НА НАЦИОНАЛНИТЕ ЕТАЛОНИ И УСЛОВИТЕ ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА РЕФЕРЕНТНИТЕ ЕТАЛОНИ ЗА НАЦИОНАЛНИ ЕТАЛОНИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат поблиските услови за остварувањето, чувањето и одржувањето на националните еталони и условите за признавање на референтните еталони за национални еталони.

Член 2

Системот на национални еталони во Република Македонија се темели на воспоставување на национални еталони за мерните единици на меѓународниот систем на мерни единици (SI), со цел да се обезбеди следливост за што поголем број на калибрации и мерења.

Метролошкиот совет на Бирото за метрологија формира стручно тело за оценка на приоритетите и потребата за остварување на национален еталон на одредената мерна единица.

Член 3

Националните еталони:

- се еталони со најголема точност и обезбедуваат најмала мерна неодреденост за дадената физичка величина;
- обезбедуваат пренос на вредностите, во потребното подрачје на физичката величина, со најмала можна мерна неодреденост;
- обезбедуваат економично и непречено работење на метролошкиот систем, во согласност со националните потреби и можности.

Член 4

Во однос на националните еталони, Бирото за метрологија ги планира и обезбедува следливоста на мерењата на меѓународно ниво и преносот на вредностите на мерните единици на одделни физички величини.

Член 5

Бирото за метрологија со решение може да признае за национален еталон, референтен еталон што е остварен, а неговата мерна следливост е обезбедена, по претходно стручно мислење од Метролошкиот совет на Бирото за метрологија.

Постапката за признавање на референтниот еталон за национален, Бирото ја спроведува врз основа на барање и елаборат поднесени од страна на правно лице, носител на референтен еталон.

Член 6

За да се признае национален еталон, правното лице што го остварува, чува и одржува еталонот, треба да:

- има акредитација за вршење на калибрации, потребни за одржување на мерната следливост, во согласност со соодветниот стандард;
  - поседува лабораториски простории, еталонска, додатна и помошна опрема, потребни за одржување на метролошките својства;
  - располага со стручен персонал за воспоставување на мерната следливост, мерните методи, инструментите и на програмската опрема;
  - располага со литература од соодветното подрачје на метрологијата;
  - има изработен преглед на состојбата за моменталните, краткорочните и долгорочните потреби за вршење на калибрации на највисоко ниво во Република Македонија и во светот;
  - го одржува нивото на мерната неодреденост во мерното подрачје на физичката величина, за кое има акредитација;
  - има изработено стратегија за развој на калибрациската дејност во сопствената метролошка лабораторија, спрема потребите во Република Македонија;
- Правното лице треба да добие акредитација од соодветно тело за акредитација, кое е потписник на соодветна спогодба за меѓусебно признавање на акредитациски документи.

Член 7

Носителот на национален еталон треба да го чува еталонот и да ја одржува неговата мерна следливост со:

- редовни калибрации на националниот еталон со меѓународни или национални еталони на други држави од повисок ред;
- интеркомпарации на националниот еталон;
- редовно одржување на дополнителната опрема, потребна за еталонот.

Член 8

Носителот на националниот еталон, со еталонската опрема треба да:

- врши калибрации на еталони од второ хиерархиско ниво;
- учествува во изготвување на националните хиерархиски шеми на мерната следливост;
- работи активно во она подрачје на метрологијата што е поврзано со соодветната физичка величина, да ги следи светските трендови, и да се прилагодува на истите во координација со Бирото;
- ги следи метролошките потреби во Република Македонија;
- учествува во изработка на стандарди и технички прописи, кои се поврзани со еталоните;
- учествува во меѓународни метролошки проекти и интеркомпарации, во рамки на своите можности;
- ги исполнува своите обврски, наведени во Договорот, склучен со Бирото за метрологија.

Член 9

Со еталонската опрема, која има статус на национален еталон, носителот на националниот еталон треба да ја употребува за:

- пренос на мерната единица;
- одржување на мерната следливост;
- интеркомпарации и соработка при меѓународни или национални проекти;
- истражувања, поврзани со подобрување на метролошките својства.

Член 10

Носителот на националниот еталон склучува Договор за осигурување од штета, која со својата дејност може да му ја предизвика на трето лице и Договор за осигурување, со кој ќе го осигура националниот еталон и другата потребна опрема за одржување на мерната следливост, во случај на дефект или оштетување при употреба или транспорт.

Член 11

Бирото го следи извршувањето на дејностите и исполнувањето на обврските на носителот на националниот еталон. Врз основа на доставената документација од носителот на националниот еталон и извршената проверка на системот за квалитет како и резултати од извршени интеркомпарации, ако Бирото оцени дека има неисполнување на условите од овој правилник, решението за признавање на национален еталон и договорот од член 12 на овој правилник, а по претходно добиено стручно мислење од Метролошкиот совет, го укинува решението за национален еталон.

Член 12

Бирото и носителот на националниот еталон склучуваат договор, со кој се утврдува:

- начинот на финансирање на дејностите, поврзани со националниот еталон;
- сопственичките односи во поглед на опремата, ако ја кофинансира Бирото;
- осигурувањата, кои мора да ги склучи носителот на националниот еталон;
- документацијата, која носителот на националниот еталон мора да ја достави до Бирото;
- најдобрите мерни капацитети;
- постапката за известување на Бирото за измените, поврзани со извршување на дејностите и исполнување на обврските на носителот на националниот еталон, дадени со одредбите од овој правилник;
- списокот на стручен кадар од член 6, алинеа 3, на овој правилник, со задолжително наведување на одговорното лице за лабораторијата и неговиот заменик;
- начинот на продолжување на договорот;
- и другите услови дадени во овој правилник.

Составен дел на договорот е документот за акредитација на калибрационата лабораторија.

Член 13

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 25-786/5
18 февруари 2009 година
Скопје

Министер,
Фатмир Бесими, с.р.